

Заради майбутнього

Автор:

[Макс Кідрук](#)

Заради майбутнього

Макс Кідрук

Це збірка різних історій. Більшість написано задовго до виходу книги, найдавніші – ще 2011-го, але три з десяти – «Р61», «Знову і знову» та «Заради майбутнього» – опубліковано вперше. У збірці є все: горор, техно, містика, гостросоціальні та гумористичні оповідання. Не раз упродовж читання у вас паморочитиметься голова від зміни настрою і темпу оповіді. Але зрештою хороша збірка оповідань якраз і має вражати своєю неоднаковістю, інакше це вже буде не збірка, а...

Неважливо.

Просто перегорніть першу сторінку і почніть.

Макс Кідрук

Заради майбутнього

ПЕРЕДМОВА АВТОРА

Нечасто доводиться брати до рук книгу з ядерним вибухом на обкладинці, чи не так? Мені-то точно ні – за все життя я зо три такі бачив, не більше. Втім, якщо ви вже її розгорнули, не поспішайте ставити назад на полицю. Ця книга не про ядерну зиму, тотальне винищення людства чи який-небудь інший апокаліпсис.

«Заради майбутнього» – це збірка, і впродовж тижнів, поки вигадував, що має бути на її обкладинці, я почувався учасником якого-небудь рок-гурту, який безуспішно ламає голову над обкладинкою неконцептуального альбому. Зрештою я пішов шляхом найменшого опору й вирішив: нехай титульна ілюстрація стосується лише титульного оповідання – «Заради майбутнього», хоча навіть воно не про кінець світу. Чи то пак не зовсім про кінець.

Одразу попереджаю: історії в цій книжці різні. Ну, тобто реально різні. Більшість написано задовго до виходу книги, найдавніші – ще 2011-го, проте лише три з десяти – «Р61», «Знову і знову» та «Заради майбутнього» – опубліковано вперше. Решта були надруковані в різноманітних колективних збірках і журналах (і щось мені підказує, що мало хто з вас читав їх усі). У збірці є все: горор, техно, містика, гостросоціальні та гумористичні оповідання. Не раз протягом читання у вас паморочитиметься голова від зміни настрою і темпу оповіді. Але зрештою хороша збірка оповідань, на мою думку, якраз і повинна вражати своєю неоднаковістю, інакше це вже буде не збірка, а...

Неважливо.

Просто перегорніть першу сторінку і почніть. А я, доки ви читатимете, піду працювати над новим романом.

14 грудня 2018-го, Київ, Україна

Р61

Надзвичайні подіїП'ятниця, 27 квітня 2018 09:10

ТРАГЕДІЯ ПІД КОНОТОПОМ: У ПОЛІЦІЇ ЗРОБИЛИ ГУЧНУ ЗАЯВУ

33-річний автор популярних саспенс- і горор-романів Іван Левін із єдиного вцілілого в різанині під Конотопом учора перетворився на головного підозрюваного. У четвер увечері письменника взяли під варту. Дар'я Науменко, речниця Головного управління Національної поліції в місті Києві, підтвердила, що Левін більше не проходить у справі як свідок, йому офіційно оголошено підозру в убивстві 28-річного Тенгіза Тедорадзе, 29-річної Катерини Гаецької та 31-річної Мирослави Дикун. За словами речниці, напередодні неподалік місця, де в середу вранці патрульні виявили непритомного Левіна, слідчі відшукали знаряддя вбивства – 25-сантиметровий ніж зі слідами крові всіх трьох жертв. Під час дактилоскопічної експертизи встановили наявність на руків'ї останнього серед інших відбитки пальців Левіна, а внаслідок аналізу плям на одязі письменника визначили, що кров належала принаймні двом із трьох загиблих – Тенгізові Тедорадзе та Мирославі Дикун. «Ми поки що не маємо відповідей на всі запитання, зокрема залишається нез'ясованим мотив убивства, та попри це вважаємо, що доказів більш ніж достатньо для утримання Івана Левіна під вартою», – заявила Науменко.

ЧИТАЙТЕ ТАКОЖ: Трьох молодих людей знайдено мертвими в лісі неподалік траси Р61

Нагадаємо, що потрійне вбивство сталося в ніч із вівторка на середу, 25 квітня, за півкілометра від траси Р61 «Батурин – Конотоп – Суми». У середу зранку 67-річна жителька села Митченки, шукаючи заблукалу худобу, натрапила в лісі на тіла двох жінок і чоловіка, роздягнуті вище пояса та прив'язані вниз головами до стовбурів дерев. Обличчя кожної з жертв було до невпізнання понівечене ножом.

Патрульні, що прибули на виклик, за півсотні метрів від місця злочину виявили потрощений автомобіль «Daewoo Lanos», який належав Тедорадзе, а в куцах за ним – непритомного й заляпаного кров'ю Івана Левіна. За словами працівника поліції, який побажав залишитися анонімним, після опритомнення письменник узявся дряпати собі обличчя і безперестану кричав, що це він у всьому винен, що ім не слід було заїжджати до лісу.

ЧИТАЙТЕ ТАКОЖ: Загиблі на Сумщині були друзями Левіна, везли письменника на презентацію

Тенгіз Тедорадзе був уродженцем Конотопа, 2012-го закінчив Конотопський інститут Сумського державного університету за спеціальністю «електронні пристрої та системи», 2013-го переїхав до Києва, на час смерті працював барбером в одному зі столичних барбершопів. Катерина Гаецька, також уродженка Конотопа, була аспіранткою кафедри філософії мови, порівняльного мовознавства та перекладу Національного педагогічного університету ім. Драгоманова. Три тижні тому Тенгіз Тедорадзе і Катерина Гаецька одружилися. Мирослава Дикун, уродженка Києва, з 2014-го працювала на кафедрі філософії мови, порівняльного мовознавства та перекладу викладачем, була подругою Катерини Гаецької.

За словами менеджерки Івана Левіна Руслани Гранковської, Гаецька, Дикун і Тедорадзе понад три роки товаришували з письменником. У вівторок, 25 квітня, невдовзі після сьомої, вони вирушили до Конотопа, де ввечері мала відбутися організована Гаецькою презентація нового роману Левіна «Мармурові пси».

Родичі та близькі загиблих досі не можуть зрозуміти мотиву вбивства. Просять відгукнутися можливих свідків.

– Ця дорога... – Левін скося кинув погляд на Тенгіза, – дивна якась.

Хлопці стояли на відстані трьох кроків один від одного перед стіною кущів, що починалася метрів за десять від шосе. Тенгіз відливав із карикатурним зосередженням, випнувши підборіддя та повністю сховавши верхню губу під нижньою. Акуратна, наче з мармуру висічена борода навіть тут, удалині від дороги, куди ледве докочувалося жовтаве світло від фар їхнього «ланоса», матово вилискувала.

– Та ну, – буркнув він.

– Хіба ні?

Іван застібнув ширіньку, відступив від кущів і заходився нишпорити кишенями, шукаючи серветки.

Тенгіз смикнув плечима.

- Не знаю.

- Тут темно. - Згадавши, що перед виїздом заштовхав серветки до наплічника, Левін із прикрістю прицмокнув. Потім повернувся обличчям до дороги й узявся крутити правою кистю, розминаючи заніміле передпліччя. - Ну, тобто зовсім немає ліхтарів.

Якби не блимання аварійних вогнів залишеної на узбіччі машини, хлопці стовбичили б у цілковитій темряві. Тенгіз, продовжуючи поливати кущі, насмішкувато пробубонів:

- Їх ніколи й не було.

Левін мотнув головою, відчуваючи легке роздратування через те, що товариш його не розуміє.

- Я не про те. Подивися: дорога ідеальна - асфальт, розмітка, - відбійники ніби з милом відмивали, і водночас жодного ліхтаря, жодної заправки, жодної зустрічної машини. - Він різко замовк, прислухався і тихо проказав: - Чуєш?

Тенгіз озирнувся.

- Що?

- У тому то й річ, що нічого. Ми начеб останні люди на Землі.

Вітру не було. Розмірене клацання, що супроводжувало спалахи аварійних вогнів і скидалося на пересмикування затвора, немовби різало на шматки понуру безмовність, що повисла над шосе.

- Чувак, це просто дорога, - із тією самою легкою насмішкою в голосі мовив Тенгіз. Потім додав серйозніше: - Вона тягнеться до кордону з Росією, далі до

Брянська і на Москву. Зараз нею не дуже іздять, сам знаєш, тому...

– Вона така аж до Конотопа? – Левін махнув рукою на північний схід, туди, де розмиті конуси світла від фар розчинялися в темряві. – Жодної заправки?

– Вона не тягнеться до самого Конотопа. За Батурином ми повернемо праворуч, а там... – Тенгіз висолопив язика і скривився, наче проковтнув щось кисле, – все те саме, тільки замість асфальту місячний ландшафт.

Скрипнувши, відчинилися ліві задні дверцята «ланоса», і над дахом автомобіля вималювалася голова Каті.

– Ви там заснули? – гукнула чорнявка в темряву.

– Ні, то пан письменник вирішив заодно й похезати! – відгукнувся Тенгіз.

Левін спробував штурхнути його у плече, проте барбер, який до переїзду в столицю вісім років займався вільною боротьбою, легко ухилився.

З машини долинув голос Мирослави:

– Казала, треба було перед Ніжином стати.

– Твій чоловік жартує! – крикнув Левін. – Ми вже йдемо.

– Ні, я не жартую!

– Придурки, – засміялася Катя. – Поїхали вже.

Хлопці пішли до машини, сіли. Тенгіз дістав із кишені куртки пачку «Winston Blue», витрусив з неї цигарку та вставив до рота. Перед тим як заводити двигун, скося глипнув у дзеркальце заднього огляду. Катя чекала на чоловіків погляд і, впіймавши його, повільно повела з боку в бік головою:

– Не в салоні, ти ж знаєш.

Тенгіз по-театральному драматично зітхнув, заховав цигарку та багатозначно зиркнув на Левіна:

- До одруження вона такою не була.

- До одруження хтось обіцяв, що покине, – почувся із заднього сидіння.

Коли машина рушила, Катя запитала Левіна:

- Ти ж не ображаєшся, що ми тебе не запросили?

Тенгіз і Катя розписалися місяць тому, за тиждень до весілля, тоді ж улаштували для найближчих друзів скромну вечірку в «Купідоні», одному з кафе Києва. За два дні до того Левін, Тенгіз і кілька Тенгізових приятелів відгуляли парубочу вечірку в грузинському ресторані «Гаро». Нікого з них на «офіційне» весілля не запросили. Більшість родичів була з Конотопа, тож і Катині, і Тенгізові батьки вирішили святкувати в Конотопі. Вони ж склали перелік гостей – понад двісті осіб, три чверті з яких ні Катя, ні Тенгіз в очі не бачили. Проте останньою краплею стала розмова з тамадою: після того як він виклав погоджений із батьками план святкування, Катя і Тенгіз, навіть не перезирнувшись, усвідомили, що нікого з київських друзів до Конотопа не запрошуватимуть.

- Анітрохи. Ви ж знаєте, я такого не люблю.

- Добре, що не любиш, – гмикнув Тенгіз.

- Але ж усе норм було, так? Бо я щось не бачив фоток.

Тенгіз мотнув головою так, наче зганяв із лоба комара:

- Не питай, бро, я тебе прошу, просто не питай.

- Чому? Що сталося?

Тенгіз лише чмихнув. Левін почекав кілька секунд, але, не отримавши відповіді, повернувся до Каті.

- Катастрофа, - закотила очі дівчина.

- Серйозно?

- Ну, не так щоб ціла катастрофа, - Тенгіз махнув рукою, - не перебільшуй. Принаймні на початку все більш-менш було, нудно - це так, але нормально. Поки не загорілася Наталя.

Левін утупився в товариша, сподіваючись, що той усміхнеться, видивляючись звичні насмішкуваті іскорки в очах, але кутики Тенгізових губ навіть не смикнулися. Грузин не відривав похмурого погляду від дороги.

- Ти зараз жартуєш?

Тенгіз удруге мотнув головою.

- Ні.

Катина двоюрідна сестра Наталя була років на п'ять молодшою за кузину. Після закінчення університету роботу в столиці не знайшла й повернулася до Конотопа, та перед тим Іван раз чи два здибував її в Києві. Дівчина зі шкіри пнула, щоби Левін, Тенгіз і Катя прийняли її до своєї компанії, проте саме через цю розпачливу нав'язливість ніхто, зокрема й власна сестра, її терпіти не міг.

- Поясни, що означає «загорілася»? - вигнув брову Левін.

- Ми під кінець запускали китайські ліхтарики, - замість Тенгіза заговорила Катя.

- Знаєш, паперові, ну, червоні такі.

- Знаю.

- Усім парам роздали по ліхтарику. Спочатку ми з Тенгізом запустили найбільший, а потім інші почали підпалювати свої. Ідея крута, але на той час тверезими залишалися тільки ми з Тенгізом. Дехто ледве тримався на ногах.

Тенгіз покосився на Івана:

– Це було жалюгідно, чувак. Ти не уявляєш.

Катя продовжила:

– Ти ж знаєш, каркас ліхтарика треба потримати, ну, щоби вогонь розгорівся, щоби повітря всередині прогрілося, проте чекати ніхто не став, їх почали підкидати непрогрітими, частина відразу склалася, просмалений папір загорівся. Словом, бедлам повний. – Катерина стримано зітхнула. – Наталя була сама, ну, тобто вона вже півроку без хлопця, але сказала, що не пробачить мені, якщо я не дам їй запустити ліхтарика. Язик у неї заплітався, і я дуже сумнівалася, що вона сама впорається. Попросила одного з хлопців допомогти, хоч би потримати, доки вона розпалюватиме, але та дурепа навідріз відмовилася, торочила, що все зробить сама, і... коротше, ми про неї забули. Кілька ліхтариків нарешті злетіли, і я залипла на них. Наталя тим часом розгорнула ліхтар, підпалила пальник, хвилину почекала, доки він розгориться, а тоді вгледіла, що інші вже летять, підняла ту червону хриновину над головою і відпустила.

Левін мусив прикусити губу, аби не засміятися. Сів упівоберта, щоби краще бачити Катю.

– Полетіло? – запитав лише для того, щоби випустити із легень повітря і за звуком голосу приховати смішок, який рвався крізь зуби.

– Ні! – в унісон випалило подружжя. Потім Тенгіз додав: – Мій дружба стояв на сходах ресторану, казав, що збоку це скидалося на те, ніби вона той ліхтар собі на голову натягнула.

– Дуже попеклася? – Іван спробував надати голосу співчутливої інтонації.

– Та яке там попеклася! – Тенгіз лягнув обома долонями по керму. – Ти не в'їхав, чувак! Загорілася означає, бляха, загорілася! Запалала наче гробаний «Гінденбург»! [1 - Дирижабль «Гінденбург» – найбільший із будь-коли побудованих жорстких пасажирських дирижаблів (довжина – 245 метрів). Назву отримав на честь президента Німеччини Пауля фон Гінденбурга. 6 травня 1937 року над авіа базою ВМС США в Лейкхерсті, Нью-Джерсі, «Гінденбург» спалахнув у повітрі та за лічені секунди згорів. Унаслідок аварії загинуло 35 із 97 пасажирів, а також одна людина на землі. (Тут і далі прим. авт.)] Наче смолоскип! Наче наднова! Наче її довбешку перед тим бензином помили!

- У неї на волоссі, мабуть, літр лаку був, - додала Катя. - Спалахнула миттево.

- Твою маму. - Левін, ховаючи посмішку, притискав до губів кулак.

- Це ще півбіди, - прицмокнув Тенгіз. - Замість репетувати та стояти на місці вона зарепетувала й побігла. Гасити не було чим, хтось спочатку мусив заскочити до ресторану по воду, а та притрушена зірвалася й погнала вулицею в інший бік. Тобто, щоб загасити, її спочатку треба було наздогнати.

- От бляха! - Левін більше не міг стримуватися і розреготався. - І що?

- Наздогнали, - сказав Тенгіз. - Загасили. Поки я прибіг із пляшкою, її вже виваляли головою в багні.

- Бля-а-аха! - розтираючи сльози, простогнав Іван. Зиркнувши на Катерину, спробував заспокоїтися: - Я шарю, що вам не до сміху, але, блін, це так...

- Усе ок. З нею все гаразд, - без особливої теплоти в голосі відзначила Катя. - Обличчя не обгоріло, лише від волосся нічого не лишилося, голова стала схожа на сірникову головку.

- А мене вконець добило, коли теща після такого відмовилася закінчувати святкування. - Тенгіз примружився: у темряві далеко попереду щось зблиснуло. - Ти прикинь: усі в шоці, у повітрі запах смаленої курки, Наталя ледь жива з переляку, лице у багнюці, реве, на голові мокрий рушник, примчала швидка, блимають мигалки, а теща, типу, у нас іще коровай не поділений!

- Усе, змінюємо тему, - замахала головою Катя, - не хочу більше згадувати!

Кілька секунд вони мовчали, а тоді Тенгіз кинув швидкий погляд через плече на пасажирське сидіння.

- Міро, ти там заснула?

- Ні. Слухаю вас.

Катя й Мирослава не були близькими подругами. Колеги по кафедрі, приятельки, не більше. Утім Мирослава за минулі три роки написала кілька непоганих рецензій на книжки Левіна, двічі допомагала йому з організацією читань у Києві, тож, коли вона, дізнавшись, що Катя з чоловіком везимуть письменника на презентацію до Конотопа, попросилася поїхати разом із ними, Левін звелів не відмовляти.

– Розкажуй тепер ти, твоя черга, – запропонував Тенгіз. – Щось веселе. Якусь прикольну історію.

Мирослава зам'ялася.

– Та-а... не знаю...

Катя спробувала перевести розмову на інше:

– Як твоя мама?

Тиждень тому п'ятдесятидев'ятирічну матір Мирослави поклали до лікарні із запаленням апендикса.

– Нормально. Все гаразд. Зараз апендикс неінвазивно видаляють, лапароскопом чи щось таке, і вона вже на третій день була вдома. – Мирослава враз затихла, ніби про щось замислилася, а за мить заговорила знову, от тільки голос її змінився, зазвучав напружено й водночас нетвердо, наче у підлітка, що вперше розповідає анекдот перед малознайомою компанією, якій відчайдушно прагне сподобатися. – Хочете історію? Окей. Ми тиждень тому вигнали квартирантів із дачі.

Мирославині батьки мали у Вишгороді на березі Дніпра земельну ділянку, де ще до приходу до влади Януковичів збудували триповерховий котедж. Три роки тому, коли витрати на опалювання тих хоромів стали непідйомними, вони законсервували третій поверх, а нижні два почали здавати квартирантам. З минулого листопада котедж винаймала багатодітна і страшенно неохайна сім'я переселенців із Донбасу.

– Це ті, що з-під Єнакієвого? – уточнив Тенгіз.

– Так. Срач нереальний розвели. Татові урвався терпець. Сказав, що грошей, які вони за півроку заплатили, не вистачить, щоб хату віддраїти, і вигнав їх. То уявіть, вони перед тим, як забратися, наглухо позачиняли всі вікна й відкрутили на повну конфорки газової плити.

Тенгіз присвиснув.

– Усе гаразд, – Мирослава змахнула долонею, у півтемряві салону цей жест ніхто, крім Каті, не помітив, – ми вчасно почули запах газу й провітрили, але...

– Треба було написати заяву в поліцію, – перебив Іван.

– Ми спершу хотіли, але подумай сам: що з тієї заяви? Ми б однаково не довели, що вони це навмисно. Та й зустрічатися з ними бажання більше не було. – Несмілива і якась трохи дивна посмішка зрушила кутики її губ, і Мирослава додала: – Це не вся історія.

Відчуваючи, що насувається найцікавіше, Левін викрутив голову та вихилився із сидіння, щоби бачити Мирославу.

– Ну?

– У квартирантів була кішка. Не породиста, звичайна дворова. Ми не забороняли тримати її в будинку, але коли приїхали, кішки не було, і ми вирішили, що квартиранти забрали її з собою. – Дівчина тихо кахикнула, потім зітхнула й немовби сховалася за посмішкою. – Виявилось, кішку вони просто покинули – залишили на вулиці. І ще виявилось, що вона була вагітною і розродилася, як я розумію, саме перед тим, як квартиранти забралися. Це я вже потім здогадався, бо спочатку ми про кошенят не знали, вони ще надто малі були й не показувалися. Коротше, увечері того дня, коли ми приїхали, кішка прийшла до будинку, взялася тертися об двері й голосно нявкати – просилася досередини. Мій батько прогнав її. Не через те, що не любить котів, просто він досі сердився на тих придурків, що ледь не спалили дачу, й розумів, що в будинку до осені ніхто не житиме. Не було куди її пускати. Зате кішка вирішила, що її вигнали через кошенят. Вона задушила всіх до одного, усіх шістьох, і за півгодини притягла на ганок. Виклала рядком перед дверима. Типу, дивіться – проблема вирішена, кошенят нема, пустіть мене назад.

На кілька секунд у салоні запала мовчанка, яка на тлі одноманітного гудіння двигуна здавалася ще більш гнітючою. Тенгіз та Іван крадькома перезирнулися. Іван Левін самими губами зобразив: «Що це за херня?!» Тенгіз стенив плечима – мовляв, напевно, це така прикольна історія, – а тоді промимрив:

– Ага, окей.

Левін, сухо прокашлявшись, скося поглянув на Катю:

– Нагадай, чого ми не захотіли обговорювати ваше весілля?

Катя спершу вирішила прикритися самозаглибленим мовчанням, але передумала й удруге кинулася на допомогу приятельці. Нахилившись, попросила Івана:

– Розкажи про концерт.

Тенгіз закотив очі:

– Бля, зараз почнеться.

У перших числах квітня Іван літав до Берліна, де презентував німецький переклад свого попереднього роману «Голод землі» й разом відвідав берлінський концерт улюбленого гурту «Iron Maiden». «Мейдени» за тиждень до того саме відкрили черговий світовий тур «Legacy of the Beast». Концерт потішив Левіна, давнього фаната британців, чи не більше за власну презентацію.

– Ну чого ти! – Катя стукнула коліном у спинку водійського сидіння.

– Нічого. – Років п'ять тому її чоловік буквально шаленів від електронної музики (ембієнт-хаус, хардкор-техно, індастріал), зараз трохи попустився, та хеві-метал однаково не терпів. Окрім того, Тенгіз не сумнівався, що Левін, розійшовшись, п'ятнадцять годин про той концерт годинами. – Ти тепер його до ночі не заткнеш.

– Тенгізе, припини!

– Згадаеш мої слова о п'ятій ранку, він тоді якраз дійде до середини концерту.

Катерина обхопила долонями спинку та ще ближче підсунулася до Івана:

– Не зважай, мені цікаво. Розповідай.

Левін вдячно кивнув і заговорив:

– Нереально! Просто нереально! – Очі аж світилися. – Я знав, що вони круті, і, в принципі, усвідомлюю, що слухаю їх уже двадцять років, а тому необ’єктивний, але це було нереально круто! Перша пісня – «Aces High»[2 - «Аси висоти» – перша пісня альбому «Powerslave» 1984 року, одного з найуспішніших в історії «Iron Maiden».] – про пілотів «Спітфаєрів»[3 - «Supermarine Spitfire» – одномоторний британський винищувач часів Другої світової війни.] у часи Другої світової війни. За хвилину до початку на сцені півтемрява, з боків і в глибині громадяться щось незрозуміле, запнуте чорною тканиною. На тлі грає негучний музон. Виходять двоє чуваків у військовій формі, якийсь час стоять з країв сцени, зрештою беруться стягувати тканину. І під нею декорації – земляні вали, протитанкові іжаки, загородження з колючого дроту. А потім світло гасне. Кількасекундна пауза, і на всю катушку лунає вступ до «Aces High» – усе ще в абсолютній темряві. Народ кричить, усі розуміють, що музиканти вже на сцені, але темно, ніхто їх не бачить. А тоді – бам! – і спалахує світло! Вся сцена наче поле бою! На заднику – грозові хмари. По центру – Брюс Дікінсон[4 - Пол Брюс Дікінсон (нар. 1958) – британський співак, письменник, фехтувальник, пілот цивільної авіації, автор книг і сценарист, насамперед відомий як фронтмен хеві-метал-гурту «Iron Maiden».] у льотній куртці, окулярах і шкіряному льотному шоломі, а над ним розкинув крила «Спітфаєр»! Уявляєте? Бляха, ви можете таке уявити? Реальний «Спітфаєр»! Модель на повну величину!

Тенгіз висолопив язика, вдавши, ніби його от-от знудить, і закотив очі. І тут несподівано озвалася Мирослава.

– У мене, до речі, з собою флешка, і на ній має бути «Iron Maiden».

– Ти слухаєш «Iron Maiden»? – звела брови Катя.

– Серйозно? – Левін смикнувся, мовби його штрикнули голкою. – Який альбом?

– Не знаю, я не так щоб фанатка, там, по ходу, купу всього накидано. – Мирослава простягнула йому потертий флеш-диск. – Ось.

Іван повернувся до Тенгіза:

- Чувак.

Той мотнув головою.

- Ні.

- Я ж знаю: твоя магнітола читає mp3.

- Ні. - Грузин зобразив, нібито зриває магнітолу з панелі та викидає у вікно. - Не читає!

Та Левін уже побачив USB-порт, прилаштував флешку й увімкнув автомагнітолу. На крихітному екрані по центру замерехтів ядуче-зелений напис «READING USB DRIVE». Іван усе ще тримав палець над кнопкою «Play», коли висвітилося нове повідомлення: «ERROR LOADING DISK__»[5 - Помилка читання диска (англ.)].

- Ти серйозно? - Він звів очі на товариша. - На хіба тут USB-порт, якщо воно не читає?

Тенгіз посерйознішав і скося поглянув на магнітолу:

- Та начебто мусить читати.

Левін тицьнув пальцем у напис.

- Але не читає!

- Може, там не лише музика, - похнюплено припустила Мирослава, - і він через те не читає. Мабуть, не розбере, що й де. - А потім уже зовсім тихо додала: - Мені жаль.

- Та все гаразд, - відмахнувся Левін.

Він знову сів упівоберта, лицем до Тенгізової дружини, намірившись повернутися до розповіді про берлінський концерт, але Катя його випередила:

- У нас же є диски! Там повинен бути Бон Джові.

Левін вередливо випнув нижню губу.

- Я не буду розказувати про «Iron Maiden» під Бон Джові.

- Хай грає на фоні, - наполягала Катя.

- Ні!

- Так! - вишкірився Тенгіз. - Діставай із бардачка!

- Не буду! - Іван демонстративно склав руки на грудях.

Не відводячи очей від дороги, Тенгіз нахилився, відкинув кришку ладника на ноги Левіну і, понишпоривши рукою в купі мотлоху, витягнув чохол із компакт-дисками. Поклав його на стегно, узяв один із дисків і показав дружині:

- Цей?

На матовій тильній поверхні диска стояв підпис синім маркером: «Bon Jovi».

- Цей.

- Добре.

Тенгіз заклав диск у вічко магнітоли, й за мить із колонок залунали перші акорди найшмаркатішої балади всіх часів - «Always».

- Там лише балади, - немовби перепрошуючи, уточнила Катя.

Левін закотив очі.

- Мене зараз знудить.

- Ну пробач, флешку Міри не читає.

- Краще вже радіо, - прогудів Левін.

- Ти серйозно? - прискалив око Тенгіз. - Замість Бон Джові будемо слухати шансон чи попсу?

- Про «Радіо ROKS» жодного разу не чув, ні?

- Припиніть, - утрутилася Катя. - Хай грає Бон Джові.

- Я не хочу «Радіо ROKS», - водночас із дружиною мовив Тенгіз.

- А я не хочу розказувати про концерт «Мейденів» під стогнання Бон Джові.

Тенгіз подарував товаришеві слизьку посмішку:

- Яка прикрість!

- Припиніть! - повторила Катя. - Базікала базарні! Вас послухаєш, то почнеш думати, що люди пішли не від мавп, а від папуг.

- Добре, - чи то жартома, чи то серйозно погодився Левін. - Я замовкаю.

Кілька секунд вони німували. Коли Бон Джові дійшов до першого приспіву, озвався Тенгіз:

- Не те щоб мені дуже хотілося дослухати до кінця історію про концерт «Айрон Мейден», але це, - він кивнув на магнітолу, - трохи підхарює. Ще одна така балада, і я тупо засну за кермом.

- Добре, хай буде радіо, - погодилася Катя.

- Міро? - для годиться поцікавився Тенгіз.

– Я теж за радіо, – підтакнула дівчина.

Левін утопив кнопку викидання диска та перемкнувся на радіо. Насичений білий шум заглушив шарудіння коліс, що протискалося крізь шибки машини. Іван примружився й повів пальцем уздовж магнітоли.

– Де тут пошук станцій?

Тенгіз, не дивлячись, намацав потрібну кнопку, білий шум немовби запульсував, а на екрані по центру магнітоли замиготіли цифри – програма пошуку радіостанцій перебирала частоти FM-діапазону. За десять секунд мерехтіння цифр тричі припинялося, проте щоразу сигнал виявлявся надто слабким, крізь тріскотіння завад ледве пробивалося нерозбірливе, зім'яте пицання, і за мить пошук запускався знову.

Левін невдоволено прокоментував:

– Нічого не знаходить.

– Та хрін його знає, – сказав Тенгіз. – Мабуть, ми в такій дупі, де нічого не ловить.

– Ага.

Іван намірився щось додати, проте не встиг розтулити рота. Пошук зупинився на позначці 89,7 МГц. Білий шум вирівнявся, після чого поверх нього почав розпливатися дивний протяжний звук, схожий на той, із яким різкий вітер розмітає дощові краплі над пустельною дорогою. Час від часу крізь те хвилеподібне завивання проривався схожий на постогнування заіржавілих завіс скрип, що його супроводжував слабкий посвист – немовби з герметичного приміщення виходило застоєне повітря. Усе ще з роззявленим ротом Іван Левін уявив старезний, розкваслий на спеці дерев'яний будинок, у якому, шарпаючи розбухлі від вологи двері, гуляють протяги.

Катя вихилилася з-за спинки водійського крісла та захриплим голосом запитала:

– Що це таке?

– Що саме? – Тенгіз відірвався від дороги та в дзеркальці заднього огляду зустрівся очима з дружиною.

– Ти, блін, не чуеш?

Він чув.

– Вимикати? – із несподіваною поквапливістю запропонував Левін. – Я вимикаю його.

Тенгіз не відповів, лише міцніше стиснув губи. Іван сприйняв мовчанку за знак згоди, проте щойно потягнувся вимкнути магнітолу, як звук, що линув із динаміків, змінився. Пальці письменника прокреслили в повітрі незрозумілу фігуру й застигли за сантиметр від кнопки вимкнення. Білий шум стишився до ледь вловного фону, із надр якого вихоплювалися крики. Абсолютно точно людські крики. Лячні. Наче з когось живцем видирали нутрощі. Не те щоб Левін коли-небудь чув, як кричить людина, з якої живцем видирають кишки, однак...

– Звідки це? – випалила Мирослава.

Їй ніхто не відповів. Тенгіз промимрив:

– Це, по-твоему, краще за Бон Джові?

Левін проігнорував його.

– Може, це просто початок... е-е... однієї з пісень, – він закусив губу, – не знаю... Еліса Купера?

– Це ти у мене питаєш? – крізь зуби процідив Тенгіз. – Я на твоїх патлачах не знаюся.

Крики не припинялися, навпаки – лише посилювалися.

– Звідки це? – повторила запитання Мирослава. – Це з радіо? Чи десь іззовні?

Іван Левін спершу припав до вікна праворуч від себе, але майже відразу відсахнувся, так ніби боявся, що з темряви понад дорогою на нього щось кинеться. На вікна навалювалася непроглядна пільма.

- Зменши звук, - наказав Тенгіз. - Не вимикай, просто приглуши.

Левін послухався. Покрутив регулятор, і надсадне, розпачливе волення стало майже нечутним скиглінням.

- Це точно з радіо, - сказав він.

- Та ну його! Якась херня! - Тенгіз потягнувся до вимикача, проте Левін неочікувано для самого себе перехопив його руку.

- Почекай...

- Ти чого?

- Почекай, кажу. - Морщачи лоба, Левін утупився в Тенгіза. Впродовж кількох секунд він роздивлявся товариша так, наче намагався розколупати поглядом його голову.

- Ввімкніть іншу станцію, - попросила Катя. - Будь ласка.

Іван відпустив Тенгізову руку, проте змінювати частоту не став. Пальці лівої руки застигли за сантиметр від магнітоли, він ніби грів їх на невидимому вогні.

Шум завад до того моменту цілковито щез. Натомість із динаміків залунав дитячий плач упереміш із гортанним, анітрохи не дитячим підвиванням.

- Що це, блядь, таке? - Вчепившись у кермо, Тенгіз спершу озирнувся на дівчат, після чого перевів погляд на Левіна. Ніхто не відповів, і хлопець продовжив: - Я серйозно! Якийсь радіолюбитель транслює дитяче рюмсання і... і... - він не міг дібрати слово, - оце завивання?

- Це не рюмсання, - сказала Мирослава.

- Блін, дякую, що сказала! – вигукнув Тенгіз. – Що б ми без тебе робили!

- Це може бути... – Левін почав пояснювати, проте затих на півслові, коли на задньому тлі розквітли глухі стогони.

- Може бути що? – озвалася Катя.

Письменник торкнувся зморщок на чолі, провів по них пальцями:

- Я колись читав про магнітне поле Юпітера. Воно в тисячі разів сильніше за магнітне поле Землі, найпотужніше серед усіх планет Сонячної системи, й іноді, типу, проривається до нас, провокуючи всілякі аномалії. Я бачив на YouTube відеоролики, де показано, як воно звучить, і це реально кріпі, щось схоже на...

- Магнітне поле не звучить, – перебив Тенгіз. – І не в тисячі разів, а лише в десять.

- У тисячі!

- Та пофіг. Однаково звук – це коливання в пружному середовищі, магнітне поле не може звучати.

- Я знаю! – Левін розсердився. – Не присікуйся! Я мав на увазі, ну, як би воно звучало, якби магнітні коливання перетворити на звукові.

- Ти хочеш сказати, це з Юпітера? – звів брову Тенгіз.

- Воно посилюється, – вклинилася Катя.

Крики та плач стали виразнішими. Тенгіз замотав головою:

- Це ніякий не Юпітер.

- А що тоді?

– Не знаю. Чувак, це не радіозавади, там хтось стогне так, наче просратися не може. – Тенгіз не припиняв мотати головою. – І мені це не подобається.

Він нахилився до керма, вгризаючись очима в темряву, що виповзала зусібіч і лещатами стискала кволі конуси світла від фар.

– Це просто радіо, – не надто впевнено заперечив Левін.

Раптом Катя заволала:

– ЗНА-А-А-К!!!

Від несподіванки Тенгіз та Іван підстрибнули.

– Господи, не горлай так! – гаркнув Тенгіз. – Я ледь у штани не наклав!

– Ми проскочили поворот! – Катя вказувала пальцем на щось, що залишилося позаду машини.

Тенгіз збавив швидкість і кинув погляд назад, проте, певна річ, нічого не побачив.

– Що, справді?

– Так! – обурилася дружина. Вона різко випростала руку, немовби вистреливши долонею в бік магнітоли. – І вимкніть це! Приберіть це верещання!

Хворобливе постогнування та виття відступили на другий план, зате дитячий плач і рюмсання залунали так чітко й гучно, що тепер здавалося, ніби дитина іде разом із ними.

Тенгіз запитально глипнув на Левіна.

– Ти щось бачив?

Іван стенив плечима. Замість нього відповіла Мирослава:

– Там був великий знак: прямо – на Глухів і Ніжин, праворуч – на Суми та Конотоп.

– Блядь! – вилаявся Тенгіз. – Таки проморгали.

– Я ж тобі казала! – гарячкувала Катя. – І вируби нарешті радіо! Скільки можна просити?!

– Не кричи! – вишкірився Тенгіз. – Зараз буде місце для розвороту. – Він згорбився так, що підборіддя нависло просто над кермом, і мружився, видивляючись у темряві дорожні знаки.

– Ви чуєте? – Левін коротко, наче диригент, який наказує оркестру затихнути, змахнув рукою.

Дівчата повернули голови. Хлопець застиг – шкіра над переніссям зібгалася у складки – і показував пальцем на магнітолу.

– Воно затихає. Саме по собі.

– Ні, – поквапилася заперечити Катя, проте помилилася: загальна гучність спадала, але з'явилися сухе електричне потріскування та шипіння, котрі, плавно наростаючи, затирали моторошне хлипання та плач.

– Затихає, – пошепки, так начебто боявся, що звук його голосу може розбудити щось лихе, повторив Іван. – Ми ніби віддаляємося від нього.

– Ага, – повільно кивнув Тенгіз.

– Не агакай, – долинув іззаду голос Каті, – за дорогою стеж.

– Стежу, – почав пригальмовувати. – Он розворот.

– Зачекай! – Левін поклав руку на плече товариша. – Можеш проїхати далі?

– Навіщо?

- Проїдь іще трохи.

Тенгіз напружився.

- Не розумію.

- Не розвертайся. - Левін озирнувся на дівчат на задньому сидінні, а тоді вступився в магнітолу з таким виглядом, ніби волів пропалити в ній поглядом дірку, і пробурмотів: - Ми ж нікуди не поспішаємо, так?

- Що ти надумав? - у голосі водія проступило роздратування. «Ланос» наближався до призначеного для маневру місця, проте Тенгіз не квапився займати крайню ліву смугу.

- Просто їдь, - тоном людини, цілковито певної того, що робить, повторив Левін.

Тенгіз із шумом випустив повітря крізь ніздрі, плавно натиснув на педаль газу, й автомобіль, набираючи швидкість, проминув розворот.

Чверть хвилини в салоні панувала мовчанка. Над машиною, як і раніше, брилою висіла пільма. Радіо роздратовано плювалося й шипіло.

Першою не витримала Мирослава:

- Ну?

- Виття стишується, - не підвищуючи голосу, сказав Левін. - А завади навпаки нарастають.

Білий шум відновився, сухе тріскотіння приглушувало й немовби пом'яксувало моторошні крики.

- І що?

Левін не відповів. Очі приклеїлися до табло по центру магнітоли. На екрані досі світилася частота 89,7 FM. Левін вдивлявся в цифри так прискіпливо, аж вони

зрештою відбилися на його сітківках.

Наступний розворот був за кілометр. Коли світло фар вихопило з темряви синій знак із вигнутою на 180° стрілкою, Тенгіз ледь чутно зауважив:

- Наступний поворот.

На той час крики вже майже не пробивалися крізь тріскотіння радіозавад. Іван кивнув:

- Так, можеш розвертатися.

Тенгіз увімкнув покажчик лівого повороту, акуратно вирулив до місця розвороту, переконався, що на зустрічній смузі порожньо, і швидко розвернувся.

- І що це було? - поглянув на Левіна.

- Зараз побачимо.

- Вимкніть це довбане радіо, - заблагала Катя.

- Ні, - Левін мотнув головою. - Не треба.

Тенгіз невдоволено насупився, проте нічого не сказав. Машина набирала швидкість, праві колеса прогуркотіли по невеликій в'ямці, і за мить по тому хлопець раптом збагнув: крики, що кілька секунд тому повністю стихли, поволі повертаються. Мирослава з Катєю прикинули - також здогадалися. Що ближче вони добиралися до перехрестя обіч Батурина, то дужчали стогони, які лунали на 89,7 мегагерцах.

- Вони ж майже зникли, - тепер уже й Тенгіз зашепотів.

Левін лише покивав. Його товариш пригальмував перед перехрестям. Праворуч ішла новенька дорога на Батурин. Ліворуч повз давно занедбану заправку пірнала в похмурі ліси стара роздовбана асфальтівка на Конотоп.

Тенгіз викрутив кермо ліворуч і, майже не скинувши швидкість, з'їхав з траси. У світлі фар із п'ятьми виринув крихітний дорожній знак, і хлопець, просто щоб не мовчати й хоч на мить прогнати з голови страхітливі стогони, промовив:

- Ер-шістдесят-один.

Рівний асфальт закінчився, і гуркіт із-під коліс зім'яв його слова в нерозбірливу грудку.

- Що? - перепитала Катя.

- Дорога Р61, - пояснив Тенгіз.

- Воно повернулося. - Іван тицьнув пальцем у магнітолу. - Чуєте? Як раніше!

Завади час від часу проскакували, проте затихали. Із розташованих обабіч панелі приладів динаміків линуло завивання вітру, незрозуміле шарудіння, подібне до шурхоту дрібного піску під важкими черевиками, віддалені безутішні стогони та дитячий (чи радше схожий на дитячий, бо в тому неспинному схлипуванні було щось до скрипу зубовного потворне) плач. Якоись миті звуки набрали сили й стали рельєфними, заледве не відчутними на дотик.

- По-моєму, тепер іще гучніше, - додала Мирослава.

- Навіщо це? - Катя, як і Левін, не відривала очей від магнітоли. - Навіщо комусь таке транслювати?

- Слухай, - Тенгіз збавив швидкість і повернув голову до Івана, - якщо ти його не вимкнеш, я тебе, на хрін, висаджу.

- Почекайте. - Левін підняв вказівного пальця. - Знову затихає.

Упродовж півхвилини всі четверо дослухалися. Звуки справді затихали. Іван Левін щось видивлявся в чорноті за вікном, а потім різко повернувся ліворуч і попросив:

- Зупинись.

- Ти чого? – насторожилася Катя.

- Де зупинитися? – не зрозумів Тенгіз.

- Просто пригальмууй, – Левін показав на узбіччя, – будь-де.

Тенгіз пригальмував, якийсь час вишукував потрібне місце, після чого скотився з асфальтового полотна, ввімкнув «аварійку» та зупинився. Двигун не глушив.

- І що? – Йому на груди неначе почепили гирю, такий важкий був погляд.

- Треба повернутися.

- Куди повернутися? – звів брови Тенгіз.

- Назад, – Левін кивнув у той бік, звідки вони приїхали, – на півкілометра десь. Я дещо бачив.

- Що ти бачив? – Тенгіз зазірав просто Іванові в очі.

- Не знаю, – Левін тер пальцями лоба, немовби розгладжуючи зморшки, – може, здалося. Я дещо помітив. Але не впевнений. Послухай: поїхали назад, це півкілометра, не більше, там, де звук був найгучнішим. Я погляну, якщо нічого не побачу – ми вирубаємо радіо, розвертаємося й женемо до самого Конотопа.

Тенгіз кинув погляд назад, у п'ятьм за машиною, яку плямувало мідним світлом блимання задніх аварійних ліхтарів, ковзнув ним по обличчю дружини – у півтемряві салону Катя інтенсивно, заперечуючи, мотала головою, – а тоді перевів на Левіна.

- Добре.

Дівчина сердито цикнула, проте Тенгіз не зважав. Розвернувшись, неквапом повів автомобіль назад, у напрямку Батурина. Виття вкотре почало наростати. Левін, витягнувши шию, повз профіль товариша прикипів очима до дрімучих заростів із протилежного краю роздовбаної асфальтівки.

Коли крики та стогони сягнули піку, Іван змахнув рукою.

- Ставай. Це тут.

Дивлячись убік, Тенгіз повернув кермо праворуч і плавно натиснув на гальма. Під колесами заскрипіли дрібні камінці, «ланос» став, і, доки хтось устиг зреагувати, Левін розчахнув дверцята й вискочив у чорноту.

Мирослава зойкнула так, ніби хтось затопив їй кулаком у груди.

- Він здурів? - Катя вирячила очі. - Що він робить? - поторсала чоловіка за плече.
- Зупини його! Скажи, хай повертається!

- Тобі треба, сама кажи. - Тенгіз також нервувався.

- Ви два дебіли, - просичала Катя. - Пасивний і активний дебіли!

Левін перетнув дорогу і, склавши руки на грудях, закрокував уздовж узбіччя. Його маслакувату, ледь згорблену фігуру було добре видно у світлі фар. Віддалившись на два десятки кроків, хлопець зупинився та нахилився, роздивляючись щось... ні, не під собою... радше в лісі попереду. За мить він випростався, підтюпцем повернувся до машини і з розбігу заскочив досередини. Захрюснув дверцята, кілька секунд віддихувався, а тоді випалив:

- Там дорога. Грунтовка. Непогано роз'їжджена.

- Щоб я здох, - прошепотів Тенгіз, - це якась херня.

Стогони та плач і далі рвалися з динаміків.

- Далеко звідси до Конотопа? - пробелькотіла Катя.

- Кілометрів двадцять... двадцять два, напевно, - відповів Тенгіз.

Левін її начебто не чув.

- Глянемо, що там? – зиркнув на Тенгіза.

Дівчата в один голос вигукнули:

- Ні!

- На хріна? – до непізнаваності сплющеним голосом запитав Тенгіз.

- Я не зовсім розумію, як працює радіопеленгація, але, по-моєму, таким чином ми наблизимося до джерела сигналу. Ну, тобто до того, хто транслює все це лайно.

- На хріна? – повторив Тенгіз.

- Подивимося, з'ясуємо, де це, а тоді викличемо поліцію.

- І що ти їм скажеш?

- Скажемо, якийсь ідіот без ліцензії забиває радіоефір усяким мотлохом.

- Чувак, я не жартую: на хріна це тобі?

- Я письменник, – Іван легенько постукав вказівним і середнім пальцями по магнітолі, – а це – хороша історія.

- Ти серйозно?

Левін, випнувши підборіддя, покивав.

- Я заробляю історіями на життя.

Тенгіз замовк, замислено туплячись у побілілі кісточки на кисті, якою стискав кермо. Іван легенько штурхнув його ліктем:

- Чого зблід? – потім передражнив, невміло зімітувавши голос товариша: – Чувак, це ж просто дорога!

– Не. Тре. Ба, – по складах прошепотіла Катя.

Однак Тенгіз лише збуджено чмихнув, ударив по зчепленню й викрутив кермо. «Ланос» перетнув дві заасфальтовані смуги і, плавно гойднувшись, сповз на ґрунтовку.

– Тенгізе, поверни назад, – наказала Катя. – Негайно!

Об днище шкрябнув пеньок, і Мирослава скрикнула.

– Тенгізе!!! – зарепетувала Катя.

– Та заткніться вже!

Він угризався очима в дорогу. Фари вихоплювали з темноти вузький печероподібний коридор. З обох боків до них тягнулися загрозливими тінями дерева, голі крони яких перепліталися, ховаючи нічне небо. Низько обвисле гілляччя час від часу терлось об дах автомобіля.

– Воно затихає, – чи то спитав, чи то ствердив Тенгіз.

– Ні, це я прикручую звук, – мовив Левін. – Навпаки наростає. – Письменник тримав пальці на регуляторі гучності й повільно прокручував його проти годинникової стрілки, компенсуючи збільшення інтенсивності звуку. – Ми рухаємося в бік зростання.

Мирослава неспокійно крутилася, повсякчас озиралася назад, немовби закарбовуючи напрям, куди бігти, раптом щось станеться. За кількасот метрів від асфальтівки, коли гілля почало шкребтися не лише об дах, а й об борти машини, праве передне колесо влетіло у притрушену опалим листям багнистувиямку, і «ланос» забуксував. Тенгізові довелося кілька разів газонути, щоб вивести машину з пастки.

– Тенгізе, це якийсь божевілля, – сухим від страху голосом прошелестіла Мирослава, – забираймося звідси.

Тенгіз якийсь час не відповідав, а тоді промимрив:

– Задом не виїдемо. Треба місце, де розвернутися. Тут надто тісно.

– Добре, – Мирослава вчепилася пальцями у спинку пасажирського сидіння і заговорила з поспіхом, ковтаючи склади, – шукай місце для розвороту та їдь назад. Чуєш мене? Я не розумію, навіщо ми приперлися сюди посеред ночі. А що, як проб'ємо колесо? Або ще що-небудь станеться? Ми ж навіть на допомогу не покличемо. Я вже не бачу дороги, навіть не знаю, де вона, і я не можу більше...

Мирослава все ще продовжувала белькотати (несвідомо кривлячись, коли з динаміків вихоплювався особливо лячний крик), коли з темряви ліворуч долинув здушений шепіт Катерини:

– Що це?.. Отам...

Голі скелети дерев раптом розступилися, і Тенгіз Тедорадзе, зойкнувши, вгатив по гальмах. Машина дзьобнула носом, і якби не ремінь безпеки, Іван Левін пробив би головою лобове скло. Невидимі пасма гіркого, в'їдливого смороду полізли до салону. Наступної миті оглушливий Катин крик розірвав ніч на клапті:

– БЛЯ-А-А-А!

Метрів за десять попереду дорога обривалася, світло фар впиралось у стіну верболозу, і там, у кущах, ледь прикритий гіллям, стояв закаляний землею малюк у подертому брудному одязі. Холодно роздивлявся машину з темряви. Скаламучений світлом туман сягав трохи вище його колін.

Учепившись руками в кермо, Тенгіз раз за разом намагався ковтнути, проте йому ніяк не вдавалося, і він лише кавкав – геть як людина, яка вдавилася й от-от почне задихатися: борлак смикався вниз, проте щоразу зупинявся, немовби наштотхуючись на невидиму перешкоду.

– Що це?.. – Від шаленого пульсу в Левіна замерехтіло в очах. – Бля, звідки цей вилупок? Що він тут робить?!

Вузьке та блискуче листя верболозу сколихнулося, і худорлява постать, по-зміїному смикнувши головою, ступила крок уперед. Малюк вийшов із кущів на світло, постояв, а тоді повільно рушив до машини. У жовтому сяйві фар його

обличчя нагадувало позбавлену рис маску. Засохла, ніби воском натерта шкіра туго обтягувала вилиці. Брудне волосся стирчало навсібіч.

Катя запхивькала. Мирослава втягнула носом повітря і заливисто заверещала. Невідомо, що їх шокувало більше: той факт, що щонайбільше семирічний хлопчак, на губах якого грала неприємна котяча посмішка, стискав у долоні довжелезного ножа із вигнутим лезом, чи повна відсутність у хлопця очей – на місці очних яблук зяяли похмурі, схожі на чорнильні плями заглибини.

– Чувак, назад! – Левін силкувався перекричати вереск Мирослави; його голос вирвався з-під контролю і тремтів. – Це якась йобана підстава – здавай назад!

Тенгіз виплюнув із горлянки щось нечленороздільне, кілька разів отупіло лупонув по гальмах, зрештою отямився, ввімкнув задню передачу й затопив до упору педаль газу, проте машина не зрушила з місця. Хай як сильно він натискав на педаль, дросьель не спрацьовував, оберти двигуна не зростали.

– Що за херня?! – заволав Тенгіз.

– Назад! Валимо звідси! – надривався Левін. – Якого хріна ти стоїш?!

– НЕ МОЖУ!!!

Мирослава вичавила з легень рештки повітря і, кавкнувши, принишкла. Тієї самої миті радіо замовкло, панель приладів «ланоса» згасла, а двигун заглух, і наступна Левінова фраза провалилася в застояне болото мертвотної тиші:

– Тобто ти не можеш?

Хлопчак уже стримів перед капотом.

А потім тріснуло лобове скло...

ЗНОВУ І ЗНОВУ

Лі вже півроку не готувала, і останнім часом Ярик дедалі частіше міркував про те, що почуввається у власній кухні не так, як раніше. Наче чужий. Він довго зважував, у чому річ, і зрештою вирішив, що проблема в запахах, яких не вистачає. Колись охайна білосніжна кухонька тепер пахла спустошеністю. І сьогодні чомусь це відчуття було особливо сильним.

Ярик сів на табурет, уперся тім'ям у стіну й із-під напівопущених повік стежив за тріпотливим полум'ям над конфорками. За вікном вулиця вмивалася тихим дощем. Чоловік дивився, як мерехтливі смуги теплого повітря здіймаються над неминою плитою, і чекав, що закипить першим: молоко в емальованій каструльці чи вода в чайникові з чорним днищем і замацаною ручкою.

Лілія ще спала. Зазвичай дружина очунювала після денного сну невдовзі по четвертій, тож Ярик починав кип'ятити молоко за п'ять до четвертої, щоби до того, як Лі прокинеться, воно вже вистигло. Лілія обожнювала молоко з медом, але вже понад рік не могла пити гарячого.

Нагріваючись, металевий чайник спершу тихо потріскував, потім узявся невдоволено шипіти, і десь у проміжку між першим та другим з-за стіни долинув кволий голос:

– Ти повернувся?..

Ярик сіпнувся. Прокинулася. Скопив очі на годинник – хвилина до четвертої, Лі проспала менше як дві години. Щодня все менше й менше. Останніми ночами вона взагалі ніділа без сну, лише вдаючи, що дрімає, аби не засмучувати його.

Чоловік підвівся, вийшов із кухні, обережно прочинив двері та зазирнув до кімнати.

– Прокинулася?

– Так.

У ніздрі вдарив міцний застоюний запах. «Провітрити б», – подумав Ярик, але Лі не дозволяла. Не через те, що боялася протягів, просто не хотіла. Чоловік раз чи двічі відчиняв кватирку, доки вона спала, проте після пробудження Лілія сердилася, наказувала зачинити, а під кінець узагалі заборонила наближатися до вікна. Ярик не розумів, що після того, як його дружина ослабла так, що вже не могла виходити на вулицю, її дратував сам запах свіжого повітря.

– Розбудив? – Чоловік намагався всміхатися, проте кутики губ уперто з'їжджали донизу.

– Ні. Я не чула, як ти заходив.

– Добре. Я готую молоко.

– А чай собі?

– І собі чай. Як завжди.

– Добре.

Приглушене шипіння плавно змінилося свистом.

– Вода закипіла. – Ярик кивнув у бік кухні. – Я зараз.

Він заскочив до кухні, метнувся до плити, проте застиг за крок від неї, немовби наштовхнувшись на невидиму перешкоду. Чайник продовжував надриватися від свисту, проте Ярик дивився не на нього, а на каструлю з молоком, відчуваючи, як на очах закипають сльози. Молоко зілося – в облупленій каструльці шумно клекотіла брудно-біла грудкувата суміш.

– Сука... – крізь зуби процідив чоловік.

Він тричі перепитував, чи молоко сьогоднішнє. Наголошував, що купує для хворої дружини, вона не любить магазинного, і тому він згоден переплатити, аби молоко було свіжим. Продавчиня на ринку – охайна жіночка у простенькому пальті з, як йому тоді здалося, добрими очима – запевнила, що так, свіже, свіжішого просто бути не може, не вранішнє, а надоєне після обіду, вона щойно з

потяга.

- Довбана сука. - Він прикусив губу, щоб не розкритися.

Із кімнати долинув голос Лілії: напевно, запитала, чи все гаразд, бо чайник усе ще заходився свистом, але Ярик нічого не чув. Тремтячими руками він узяв рушник, стягнув каструлю з плити й одним махом вилив молоко назад до літрової банки.

Тонке скло, сухо скрипнувши, тріснуло.

- Блядь!

Ярик аж зубами клацнув від злості, а потім застиг, чекаючи, що банка розколеться і грудкувата молочна каша розіллеться стільницею, проте скло витримало. Не зводячи очей з тріщини, чоловік поспіхом дістав із шафи іншу банку, відкрутив гарячий кран, виждав, поки вода стече, і підставив банку під струмінь. Коли скло нагрілося, перелив до неї молоко, а тріснуту вкинув до смітника. І лише після того погасив вогонь під чайником.

- Що трапилося? - безперестану повторювала Лі. - Що трапилося?

Ярик почув шарудіння ковдри, яка сповзла на підлогу, і здогадався, що дружина намагається підвестися. Він удруге, цього разу до крові, прикусив губу. Погляд туманило слізьми. Чоловік потрусив головою, навпомацки відшукав пластикову кришку, накрив нею банку, безшумно вийшов до коридору, похапцем, наче злодій, надягнув куртку, взяв кросівки і, притиснувши банку до грудей, вилетів із квартири.

2

Вологий асфальт понуро вилискував після дощу.

Ярик підтюпцем перетнув проспект і, тулячи банку до грудей, навпростець через калюжі заквапився до ринку. В голові немовби гуло тисячоградусне полум'я, тієї миті чоловік був ладен віддати півжиття, аби жінка була на місці. На перехресті Мазепи та Полуботка він повернув ліворуч і на ходу почав думати, що їй

казатиме. Щось образливе. Огидне. Щось таке, щоби принизити, морально її розчавити.

Утім, що більше Ярик наближався до ринку, то дужче розпухала колюча грудка в горлі, і коли, проминувши пожежну станцію, він побачив жінку, яка впарила йому скисле молоко, горло сперло так, що чоловік ледве не задихнувся.

На перехресті Полуботка та Сагайдачного Ярик кілька секунд постояв, стискаючи й розтискаючи кулаки, потім перебіг дорогу та попрямував до неї. Тепер уже повільно, не поспішаючи, ніби звір, що підкрадається до жертви. Коли до торговки залишалося кроків двадцять, Ярик відтулив банку від грудей і поніс перед собою, обережно, наче дивовижну магічну кулю чи, радше, емність із нітрогліцерином, яка от-от вибухне. Всередині бовталася мутнувата рідина.

Саме тоді, коли він випростав руки, жінка його й помітила. Вона стояла під кривим жерстяним навісом, продукти на продаж – молоко у пластикових пляшках, сир та овочі – лежали на обтягнутій целофаном фанері біля її ніг. На вигляд – років п'ятдесят, точно не більше за п'ятдесят п'ять. Охайне сіре пальто, в'язана шапка. Обличчя порцелянової ляльки. Якби не засмальцьована ганчір'яна сумка для грошей і рукавиці зі зрізаними пальцями, була б викапана вчителька молодших класів.

Ярик зупинився за крок від навісу. Хотів вишкіритися, та не наважився: повіки знову набрякли вологою, і він боявся, що найменший порух лицьових м'язів струсить сльози на щоки. Жінка мовчала. Сірі очі з-під коротких, неначе обпалених вій сторожко промацували Ярикове лице.

– Ти... – захрипів він, – ти...

Вона не опустила погляду.

– Я ж казав, це для дружини, я...

Після згадки про Лі його несподівано прорвало. Сльози просто ринули з очей, і за секунду чоловік мав такий вигляд, наче хтось хлюпнув йому в обличчя водою.

Жінка мовчки полізла до сумки по гроші, проте Ярик того не побачив. Він хотів присоромити її, а натомість розпустив нюні й тепер сам паленів од сорому. Він схлипнув, зіщулився і вперся поглядом у банку. А потім хтось немовби вгатив йому кулаком у груди: чоловік голосно кавкнув, підніс банку над головою та щосили торохнув нею об асфальт.

Банка із дзенькотом розлетілася, уламки, шурхочучи, сипонули навсібіч. Під ногами у Ярика розпливлася біла каша, схожа на ляпку чийогось блювотиння. Наступної миті його обліпили недобрі нашорошені погляди. Дівчина, що проходила неподалік, сахнулася, наче від прокаженого. Невисока, зовсім літня продавчиня, що займала місце далі під навісом, завбачливо відступила на тротуар, тицьнула в нього пальцем і смачно вилаялася.

І тільки жінка, що продала скисле молоко, нічого не сказала. Стояла й не рухалася, начеб із воску відлита, не наважуючись витягти руку з сумки із грошима.

Задихаючись від люті й огиди до самого себе, Ярик розвернувся й побіг геть.

З

Лі, склавши руки, сиділа на дивані. Чекала на нього.

Ярик шумно ввалився до квартири, роззувся, кинув куртку на підлогу, пройшов до кімнати, сів на ліжко поруч із дружиною. Лілія піднесла худющу руку, геть як воронячу лапу, та провела пальцями по його волоссю над скронями.

– Пробач, – хрипнув він.

– Ну чого ти? – Лі кволо всміхнулася. – Всяке буває. – Вона розуміла все без слів.

– Хотів, щоби було свіже. Тричі перепитував...

– Ш-ш-ш... – На ще одну усмішку сил не вистачило, тож вона просто дивилася на нього тихими беззахисними очима. – Купи магазинного.

– Добре. Так. Так і зроблю. Просто віддихаюся.

– Дрібниці.

– Знаю. Куплю магазинного. Зараз збігаю.

Він підвівся, проте зам'явся, згадавши, що не забрав у торговки гроші. А мав би. Гроші в нього вже майже скінчилися.

Лі немовби прочитала чоловікові думки.

– Більше немає грошей, так?

Удруге за тиждень Ярик помітив, що дружина ховається від світла в його тіні, нібито боїться, що воно її обпече. Чи забруднить.

– Ні. Гроші є.

Він усміхнувся, проте ввести дружину в оману не вдалося. Лі завжди відрізняла його звичайну усмішку від тієї, коли всміхався лише рот, а очі залишалися сумними.

Жінка опустила голову.

– Я надто довго прожила, так?

Ярик здригнувся, ніби від ляпасу. До горла підкотила нудота.

– Господи, Лі! Не кажи такого! – Він став на коліно, взяв її за руки; шкіра на долонях вже не здавалася, а справді була прозорою. – У нас є гроші. Не переймайся, я... – Ярик замовк. Лі однаково знала, що чоловік уже понад рік не брався за камеру. – Піду до супермаркету, куплю молока. І щось на вечерю. Добре?

Жінка кивнула.

Ярик вийшов з під'їзду й повільно поплівся до «ЕКО-маркету». Над головою перехрещувалися дроти із неначе нанизаними на них птахами. У калюжах відбивалося похмуре небо. Було холодно. Похнюпившись, він зупинився над однією з калюж. Звідти, неначе з каламутного дзеркала, у нього тупилося власне відображення, оточене німбом із сіро-чорних хмар. І тоді Ярик подумав, що Лі, хай як це жорстоко прозвучить, насправді мала рацію: вона прожила набагато довше, ніж він розраховував.

Пухлину виявили три роки тому. Гліобластома. Найбільш агресивна пухлина мозку. Почалося з того, що Лі не могла звестися на ноги впродовж перших хвилин після пробудження. Прокидалася, підхоплювалася з ліжка і тут-таки, наче підкошена, падала на підлогу. Не щодня, але щоразу на лівий бік. За хвилину-дві розходжувалася, і далі впродовж дня почувалася цілком нормально. Спершу це було трохи смішно, проте за місяць ранкові падіння почастишали, і Лі звернулася до лікаря. На першій же томографії побачили величезну, завбільшки з кулак, пухлину в правій півкулі її мозку.

Прогноз був невтішним. Пухлина виявилася неоперабельною, онколог сказала, що навіть за умови агресивного лікування Лі протягне не більше ніж п'ятнадцять місяців, та оскільки без лікування їй не давали навіть трьох, Ярик переконав дружину боротися. І не дарма. Організм Лі добре зреагував на темозоломід[б - Темозоломід – синтетичний протипухлинний лікарський препарат для лікування злоякісних пухлин головного мозку.], і за півроку виснажлива радіотерапія та постійне вливання в кров убивчого коктейлю з темозоломїду, цисплатину й доксорубіцину повністю знищили пухлину.

Ніхто, звісно, не тішив себе ілюзіями – хімотерапія прибрала пухлину, але не ракові клітини. Лікарка попередила і Ярика, і Лілію, що лікування є паліативним, сучасна медицина не знає, як позбутися гліобластоми, й пухлина так чи так повернеться. Ярикові було начхати, він заліз у борги, та найважливіше – вони відвоювали у смерті майже рік.

Пухлина повернулася через півтора року. Насправді головний біль і смертельна втома з'явилися раніше, просто Лі як могла довго не говорила про них чоловікові.

Після обстеження, що виявило рецидив, Ярик змусив дружину погодитися на новий курс терапії. Він до останнього сподівався, що вдасться обдурити смерть удруге, проте цього разу чутливість ракових клітин до темозоломїду й інших протипухлинних препаратів знизилася, пухлина продовжувала рости, і півроку

тому лікування припинили.

Насправді Ярикове життя почало розвалюватися задовго до рецидиву, просто розвалювалося воно так повільно, що він іще майже рік цього не помічав.

Ярик працював весільним фотографом, і коли Лі захворіла, вирішив не відмовлятися від замовлень – для лікування були потрібні гроші, але проблема полягала в тому, що успішність весільного фотографа значною мірою залежить від його вміння порозумітися з людьми, яких фотографує, а Ярик, бачачи, як на очах марніє його дружина, безповоротно втратив здатність лестити та загравати. Він злився на людей. Не міг дивитися, як хтось радіє й розважається тоді, коли його дружина лежить під крапельницею, що крапля за краплею вливає в її тіло смертельну отруту, добре розуміючи, що ця отрута не допомагає, а лише відтягує неминуче. За півтора року замовники відпали самі по собі. Коли в Лі стався рецидив, Ярик уже місяць не мав роботи. Ніякої роботи взагалі.

Потім, після припинення лікування, лікарка дала Лі щонайбільше три місяці. Втім, вони минули, за ними минули ще три, Лі перестала їсти тверду їжу, майже не спала вночі, пила щодень більше знеболювальних, але не помирала.

У Ярика тим часом закінчилися гроші. Друзі більше не відповідали на його дзвінки, жоден із банків не погоджувався надати йому кошти в кредит, однак чоловік не панікував і не ремствував. Він видер дружину з лап смерті на довгі три роки, а отже, воно було того варте. Дорогою із супермаркету він лише зважував, що першим продати, і зрештою зупинився на одній зі своїх найстаріших фотокамер – «Canon 700d» з кітовим об'єктивом[7 - Кітова оптика, або кітовий об'єктив (від англ. kit – комплект), – сленгове слово, що позначає річ, уведена до стандартного комплекту.]

4

Борха чекав на неї біля входу до парку Педральбес. Злата побачила хлопця, щойно повернула на проспект Діагональ. Він стискав під пахвою продовгуватий паперовий пакет коричневого кольору, а вільною рукою махав їй. Злата підійшла, вони обійнялися.

– Маеш чудовий вигляд, – саянув білосніжними зубами іспанець.

- Ти також! - стримано всміхнулася у відповідь дівчина. - Вибач, що потурбувала.

- Усе гаразд.

- Якби знала, що до вильоту буде чотири години, купила б сама.

- Кажу ж, мені неважко. - Борха відгорнув верхню частину пакета, показавши темне горлечко винної пляшки. - Вона?

- Вона!

- Тримай, - передав пакунок Златі.

- Двадцять євро, так?

- Ага.

Злата взяла пляшку та простягнула хлопцеві блакитну двадцятиєврову банкноту. Борха, зіжмакавши, сховав купюру до кишені, а тоді кивнув на припаркований неподалік мопед.

- Я не поспішаю, якщо хочеш, можу підкинути до аеропорту.

- Дякую, але мушу спершу звертатися, забрати речі з готелю.

Вони попрощалися, і Борха, з третьої спроби завівши дирчик, поїхав. Злата поклала пляшку до сумки (горлечко по-зрадницьки вистромлювалося назовні), розвернулася і закрокувала до готелю. Пляшку вона купувала для батька, тож, завернувши на вулицю Джона Мейнарда Кейнса, несподівано захотіла йому зателефонувати. Дівчина дістала телефон, набрала номер.

- Тату, привіт!

Із динаміка спершу долинуло скрипуче покашлювання, ніби хтось грався іржавою завісою, а потім почулася хрипка відповідь:

- Привіт.

Злата була пізньою дитиною. Дуже пізньою. Її матері було сорок п'ять, а батькові щойно виповнилося п'ятдесят сім, коли вона народилася.

- Як ти? – запитала дівчина.

- Мені вісімдесят три, все хріново, я скоро помру.

Попри те що батько її не бачив, Злата закотила очі. Так, йому справді вісімдесят три, а вона досі не звикла до його жовчної іронії та по-юнацьки пласких жартів.

- Жартую, звісно, – бадьористо кречнув він. – Усе добре. Поїв, посрав, захотів покурити, півгодини шукав, куди поклав цигарки, але зрештою згадав, що років двадцять тому кинув. Як завжди, коротше. Що в тебе?

- Я вже звільнилася.

У Барселоні Злата брала участь у конференції з проблем стійкого розвитку, що проходила на базі UPC, Каталонського політехнічного університету.

- І як пройшло?

- Гарно.

- Барселоною гуляла?

- Ні, па. Багато роботи було.

- О, тебе що, на цепу тримали?

- Ні, але я не могла піти. Було дуже цікаво. Ми говорити про те, як зменшити вміст токсичних відходів у зливних водах великих міст, ну і як узагалі побудувати систему водопостачання сучасного міста, щоби вона якнайменше шкодила екосистемі.

- Начхати на твої екосистеми, - пробурчав старий, - я однаково незабаром відкинуся.

- Тату!

- Ну а що, ні? Скільки мені ще цю волину тягнути? До сотні? Боже збав! - Він удавано сердито гмикнув, а тоді, старанно імітуючи улесливість, мовив: - Розкажи краще, що привезеш мені з Іспанії.

Злата заусміхалася.

- Я дещо купила.

- Казала ж, ніби тебе нікуди не випускали, - голос став скрадливо-зацікавленим.

Дівчина задерла підборіддя і примружилася, підставляючи обличчя сонцю. Батьків баритон уже давно не лився й не жебонів, як раніше, утім він не втратив уміння обгортати її словами, невідь-яким чином підживлюючи й оновлюючи. Незмінно насмішуватий, хрипкий голос немовби накладав невидимі шви на найдрібніші подряпини, що залишало по собі життя.

- Попросила знайомого іспанця купити.

- І що? Він купив?

- Купив.

- Глушман чортів! - прогорлав батько в трубку. - Я питаю, що він купив?

Злата розсміялася.

- Не скажу.

- Я можу здохнути, поки ти повернешся. Це ж, бляха, чотири години летіти!

- Тату...

- І потім ти до кінця своїх днів мучитимешся через те, що я врзав дуба, так і не дізнавшись, що ти мені привезла.

- Господи, тату! Добре! Добре, я розповім, тільки припини ці розмови про смерть!

- Ну то що це?

- Пляшка «Само Arriba».

- О-о-о... - Схоже, їй вдалося його здивувати. - Ти пам'ятаєш?.. - пробурмотів він.

- Звісно.

Старий зашморгав.

- Ти що, плачеш? - вражено запитала Злата.

- Та ну! Якась херня до носа влізла! - Утім, вона знала, що це не так. Іще раз шморгнувши, батько замріяно мовив: - Ми з твоєю мамкою колись розпивали її на пляжі... на цьому... як його?.. От бісова старість! Я бачу той клятий пляж перед очима, наче зараз на ньому стою, але не можу пригадати назву!

- Нова Ікарія, - підказала Злата.

- Та-а-ак, точно... - задоволено прогудів він. - Нова Ікарія. В саму лише назву закохаєшся. І там ще пісок такий, дрібний-дрібний... І чистий.

Кілька секунд обое мовчали. Потім батько діловито поцікавився:

- Коли летиш?

- Виліт за п'ять до сьомої.

- Набереш, як сядете в Борисполі.

- Ти вже, мабуть, спатимеш.

- Яке спатиму? Ти новини дивишся? Я останній раз нормально спав іще за Ющенка. Набереш, коротше. Я чекатиму.

- Добре.

Злата дійшла до готелю. Речей багато не мала, тому спакувалася швидко, спустилася на рецепцію і попросила викликати таксі до аеропорту Ель-Прат.

Машина з'явилася за три хвилини. Таксист допоміг завантажити сумку в багажник, заповідливо відчинив дверцята, та перед тим, як сісти, Злата затрималася та кілька секунд – щось зважувала. Зрештою звела погляд на водія.

- Ми можемо перед аеропортом заскочити на Нову Ікарію? Я знаю, це гак, але якщо вам не важко...

- Platja de la Nova Icària? – уточнив таксист.

- Так, будь ласка.

Водій ледь помітно кивнув:

- Як скажете.

І вони поїхали.

На пляжі – порожньому за такої погоди – Злата вилила воду з пластикової пляшки, яку захопила з номера, відійшла подалі від брукованої доріжки, туди, де вже майже не виднілося слідів, і, присівши, набрала у пляшку піску. Таксист, звівши руку з вікна, мовчки спостерігав за нею.

5

Рейс 3068 авіакомпанії «Ryanair» приземлився в Борисполі за двадцять до півночі. Злата, ще навіть не вийшовши з літака, зателефонувала батькові, проте

він не відповідав. Подумки дорахувавши до десяти, вона скинула виклик. Вирішила, що тато, мабуть, таки заснув.

Дівчина швидко проминула паспортний контроль, забрала сумку з багажного конвеєра, взяла таксі й о пів на першу вже була вдома.

Значно пізніше вона згадуватиме, що сумка на коліщатках, з якою літала до Європи впродовж останніх років, іще в митній зоні Борисполя видалася легшою, ніж на реєстрації в Барселоні, проте хвилюватися Злата почала, лише переступивши поріг квартири. Знімаючи взуття, вона несподівано помітила, що на одному з бігунків застібки-блискавки не вистачає язичка. Не роздягаючись, дівчина затягла сумку до спальні, розчахнула її й застигла. Сумку абсолютно точно відкривали. Одяг і папери, які вона так старанно поскладала в барселонському готелі, було хаотично перемішано. Злата схилилася над сумкою, встромила досередини руку, проте відразу, наче обпечену, відсмикнула її.

– Зараза!

Весь одяг був у піску.

«Відкрутилася кришечка», – перше, що проскочило в голові. Злата подумки вилаяла себе, хоча тут-таки пригадала, як ретельно закручувала пляшку з піском, сідаючи в таксі. Хай як метеляло сумкою в польоті чи на багажному конвеєрі, кришка не могла сама по собі відкрутитися.

І тут до неї дійшло. Спершу лише здогадка, що обдала нутроці холодом. Злата вдруге нахилилася, дістала з сумки кілька течок із паперами, здмухнула з них пісок, а тоді взялася гарячково промацувати одяг.

– Ні, – здогадка переросла у певність. – Бляха, ні!

Пляшки з вином не було. Дорога двадцятиєврова «Carro Arriba» зникла.

Злата відчула під одягом пластикову пляшку з піском. Витягла її. Пластмасова кришечка була на місці, міцно закручена, от тільки піску всередині виявилось вполовину менше, ніж до вильоту.

Пластмасова кришечка на місці.

Упродовж кількох секунд Злата тупо витріщалася на напівпорожню пляшку. Потім іще раз, хоча вже не так ретельно, промацала одяг. А тоді сіла й розплакалася.

Її мама померла у травні 2015-го, і за наступні три роки Злата неабияк зблизилася з батьком. Тобто вони й раніше були близькі, просто після материнної смерті дівчина напрочуд чітко усвідомила, що й батькові не так багато залишилося. Власне, за ці роки вона майже ні з ким, окрім батька, не спілкувалася. Не вистачало часу. Та й бажання особливого не було. Саме через те Злата так хотіла привезти татове улюблене іспанське вино, їй навіть снилося, як вони розпивають його за вечерею, і говорять про маму, і згадують, як разом їздили на відпочинок до Європи, поки ще мама була жива, а тепер...

Вантажники в Борисполі обнишпорили її сумку, поцупили вино, а натрапивши на пляшку з піском, вирішили ще й позбиткуватися: відкрутили кришечку й висипали половину піску просто в сумку. А потім кришку закрутили.

Злата взяла до рук пару джинсів, розгорнула їх. Усе було в піску. Він понабивався в кишені, в усі складки та шви. І одяг, і сумку тепер не відчистити, доведеться викидати.

– Худоба, – процідила вона. Ну чому? Чому чи не щоразу, повертаючись до цієї країни, вона зазнає приниження?

Озався мобільний. Не дивлячись на екран, дівчина приклала телефон до вуха й розпачливо викрикнула:

– Алло!

– Оу, ти чого?

Батько.

«Чорт», – Злата хутко втягнула шмарклі й витерла сльози (і знову – так ніби він міг її бачити), та вже було пізно.

- Чого плачеш?

- Усе гаразд, - голос зрадливо тремтів.

- Не все гаразд, я ще не зовсім без клепки: якщо жінка плаче о першій ночі, то не може бути все гаразд.

Злата спробувала змінити тему:

- Я розбудила тебе.

- Ні, ти мене не розбудила, я сам прокинувся. Не чув, як ти телефонувала. А тепер не викаблучуйся, кажи, що сталося.

- Вино... - Вона не стрималась і розридалася.

- Що? - сердився старий. - Кажи, що сталося! Пляшка розбилася?

- Ні.

- То що тоді?

- Його вкрали, - крізь схлипи витиснула Злата. - У Борисполі. Вантажники.

Батько зітхнув:

- Мала, та годі тобі. Це просто вино.

- Це не просто вино! - Злата рвучко вдихнула, намірившись одним махом викласти все, що думає: - Я стільки мріяла про те, як привезу його! Я стільки... - проте не змогла, похлинулася.

- Я б їх повбивав, - проскрипів батько, - але... ну справді, Злато... це лише вино. - Він помовчав і додав: - Приходь у неділю на лазанью.

- Прийду.

– Обіцяєш?

– Так, тату. Я прийду...

Утім вона не прийшла. Наступного ранку директор представництва ООН в Україні запросив Злату на конференцію, присвячену цілям стійкого розвитку, і дівчина у вихідні готувала доповідь.

А в понеділок її батька не стало.

Лікар сказав: помер уві сні. Без болю, без мук, просто заснув і не прокинувся.

6

Третя ночі. Ярик дочекався, коли Лі провалилася в сон, нечутно встав із ліжка, захопив з підлоги ноут і навшпиньки прокрався до кухні.

Світло вмикати не став. Відкривши ноутбук, установив найнижчу яскравість екрана, потім зайшов на olx.ua, замість реєструватися авторизувався через акаунт на Facebook і вже за хвилину друкував оголошення:

Продаю фотокамеру «Canon 700D» з кітовим об'єктивом 18—55 мм. Бонус – пульт дистанційного керування. Ціна – 9000 грн. Торг.

Фотографії камери він заготував заздалегідь і тепер лише завантажив на сайт.

Опублікувавши оголошення, чоловік хвилин п'ять безцільно блукав сайтом. Ярик розумів, що навряд чи хтось відповідатиме йому о третій ночі, проте спати не хотілося, тож він переглядав інші такі оголошення, аж поки заснув, притулившись головою до стіни.

Прокинувся о шостій ранку. Продерши очі, здивовано роззирнувся, але потім, натрапивши поглядом на ноутбук, усе пригадав. Кілька секунд посидів, тоді

важко підвівся, розім'яв замілилу шию й навшпиньки підступив до кімнатних дверей. Прислухався. Лілія ще спала. Повернувшись до кухні, засів за ноутбук.

У квартирі було холодно. Хотілося чогось гарячого, проте Ярик не наважився запалювати плиту, щоб не будити дружину. Натомість вивів ноутбук з режиму сну й несподівано побачив у вбудованому в OLX месенджері вхідне повідомлення. Клацнувши мишею, став читати.

Слава 05:26

Перепрошую, що турбую так рано. Це стосовно вашого оголошення. Цікавить ваш фотоапарат canon 700d 18-55mm. Готовий його купити, але за умови, якщо відправите сьогодні. Це терміново. Зв'яжіться зі мною, коли зможете.

Ярик зайшов на OLX-профіль покупця. Зареєстрований з 2014-го. Потім повернувся до чату й відписав:

Ярик 06:13

Доброго ранку. Можу надіслати сьогодні.

Покупець відгукнувся миттєво, так наче чекав за комп'ютером:

Слава 06:13

Ви не спите? Можна зателефонувати?

Ярик скося перевів погляд на годинник у правому нижньому куті екрана, перевіряв, чи на телефоні вимкнено звук, і відписав:

Ярик 06:13

Так.

Екран смартфона ожив майже відразу. Чоловік на секунду затримав погляд на номері, а тоді, затуливши рота долонею, відповів:

- Алло.

- Це Славик, стосовно фотоапарата.

- Так, я слухаю.

Ярик говорив упівголоса, і покупець збентежено уточнив:

- Усе гаразд? Я не заважаю?

- Ні, ні, слухаю вас.

- Ще раз вибачте, що так рано. Мені подобається ваша камера, але хочу запитати, ви з якого міста її відправлятимете?

- З Рівного.

- Чудово! Я з Житомира, а фотоапарат для батька. Він сьогодні приїжджає з Анголи.

- З Анголи? - не зрозумів Ярик.

- Так, він там перекладачем працює. Батько лише на один день і мріє про камеру. Якщо відправите сьогодні, я її беру. Якщо не зможете, тоді я не купуватиму, бо батько завтра ввечері вже повертається назад.

- Надішлю сьогодні, - сказав Ярик.

- Чудово! Житомир, «Нова пошта» № 3, Фоменко Святослав Юрійович. Мій номер вам висвітився.

- Так.

Обое на кілька секунд замовкли, немовби не знаючи, що говорити. Ярик спробував завершити розмову:

- Тоді-і...

- У вас там написано «торг», - долинуло з динаміка.

- Так, але...

- Я розумію, що мені терміново й усяке таке, але, може, трохи скинули б?

Ярик насупився. Розмова невідь-чому не подобалася, виникало бажання якнайшвидше її завершити.

- Не знаю, я...

- Гривень п'ятсот, - тиснув Слава. - Ну?

- Добре.

- Тоді вісім п'ятсот, так? За «Canon 700D» з кітовим об'єктивом?

Гроші втрачати не хотілося, і Ярик раптом дещо вигадав:

- Так, вісім п'ятсот, - погодився, проте тут-таки додав: - Але тоді без бонусів.

- Це як?

- Якщо ви наполягаєте на знижці, пульт я залишаю собі.

Без камери той пульт йому ні до чого, втім Ярик вирішив ризикнути. І не прогадав. Після нетривалої паузи покупець озвався:

- Добре. Не знаю, чи треба буде пульт батькові, але нехай. Надсилайте з ним.

- Тоді ціна - дев'ять тисяч, - відкарбував Ярик.

- Так, - скрипнувши невдоволенням у голосі, погодився Слава, - дев'ять тисяч гривень.

- Святослав Фоменко, Житомир, третє відділення?

- Так.

- Накладений платіж?

- Так.

- Сьогодні до обіду надішлю, - і Ярик скинув виклик.

Попри неприємний осад від розмови, чоловік відчув радість, що камеру вдалося так швидко продати. Він зберіг у контактах номер Фоменка й одразу після того почув тихе шарудіння в кімнаті. Чоловік пройшов із кухні до кімнати і, помалу прочинивши двері, зазирнув досередини. Дружина прокинулася.

- Уже ранок?

- Так, - сказав він. - Відкинути штори?

- Не треба. - Лі прибрала передпліччя від очей, однак затуманений погляд ковзав стіною понад Яриковою головою, і чоловік збагнув, що дружина його не бачить. - Я ще трохи полежу.

- Звісно. Зробити тобі щось? Хочеш теплого молока? Чаю?

– Ні, я просто полежу.

– Добре. – На неї було боляче дивитися. Жмутки пушку на тім'ї та скронях, що залишилися після останньої хіміотерапії, більше нагадували плісняву, а не волосся. – Піду поснідаю.

Вона мовчки покивала.

Ярик повернувся на кухню, проте снідати не став. Підступив до вікна, притулився лобом до шибки і, закусивши губу, спостерігав, як край неба наливається блідо-сірим кольором.

7

Слава Фоменко зателефонував трохи більше ніж за годину. Ярик перед тим, як відповісти, секунд п'ять тупився в телефон і супився.

– Слухаю.

– Доброго ранку ще раз! Це знову Славик стосовно камери. Ви ще не відправляли посилку?

Ярик звів очі на годинник – щойно перевалило за восьму – й спохмурнів. Хотів відповісти щось ущипливе – голос співрозмовника не знати чому викликав відразу, проте стримався.

– Більшість відділень працює з дев'ятої, я ще не виходив.

– Чудово! – зрадів Слава. – Бо я тут дещо вчитав.

– Що?

– «Нова пошта» стягує за грошовий переказ аж чотири відсотки. А чотири відсотки з дев'яти тисяч гривень – це... це...

Ярик швидко порахував у голові:

- Триста шістдесят гривень.

- Так і є. І це або я маю переплатити, або ви недоотримуєте. Розумієте?

Ярик замислено мовчав. Слава, витримавши паузу, правив далі:

- Я не платитиму, ви й так відмовилися зробити знижку, але, здається, і вам ці гроші зайвими не будуть. Так? - Ярик усе ще німував, тож голос у слухавці сухо повторив: - Так же?

Триста шістдесят гривень - невеликі гроші, проте в Ярика на той момент усього залишалось не більше від двохсот п'ятдесяти.

- Не будуть, - неохоче погодився він.

- Я можу перекинути вам гроші на картку, - сказав Слава, - але...

- Але що?

- Звідки мені знати, що це не кидалово?

Ярик забув зачинити двері, затхлий запах зі спальні поволі проникав до кухні.

- Нізвідки.

Запах застрягнув у носоглотці, і в голову полізли думки про зруйнований хворобою мозок дружини.

- Зробімо так: ви надішлете фотоапарат на мое ім'я, але під час оформлення вкажете якийсь «лівий», невідомий мені номер телефону, і платіж поставите невеликий, наприклад, п'ятсот гривень. Далі стежитимете за відправленням на сайті «Нової пошти», і коли воно прибуде на відділення в Житомирі, скинете мені скрін, замалювавши номер накладної. Я тоді знатиму, що ви мене не обманули, камера прийшла, перерахую вісім п'ятсот вам на картку, а ви мені скинете

есемескою номер накладної. І ніхто не переплачуватиме за переказ.

Крім запаху, до свідомості просочився ще й кволий голос Лі. Вона щось запитувала, і Ярик почав хапати ротом повітря, розриваючись між телефоном і звуками, що долинали з кімнати.

– Ну то як? – напосідав Слава. – Такий варіант улаштує?

Зі спальні почувся надсадний кашель, наче Лі щось застрягло в горлі.

– Я н-н... не знаю. Мені треба подумати.

Немає часу. Потрібно йти до дружини.

– Вам відомі мое ім'я та прізвище. Я вас не обманюю. І я не зможу забрати посылку, не маючи номера накладної.

Знову голос із кімнати. У Яриковій голові немовби заметалися вогняні пасма.

– Добре, – випалив він.

– Раптом що ви зможете скасувати відправлення, і мені його просто не віддадуть.

– Гаразд, я згоден!

– Окей! Тоді чекатиму завтра на скрін.

Ярик розірвав зв'язок і кинувся до спальні.

8

Перед тим як відправити фотоапарат, Ярик усе ж поцікавився у працівниці «Нової пошти», чи може адресат забрати посылку, не надавши ні есемес про її надходження, ні номера накладної. Операторка запевнила, що це неможливо, і

Ярик оформив посилку: отримувач – Святослав Фоменко, накладений платіж – п'ятсот гривень, як номер одержувача вказавши мобільний дружини.

Вийшовши з відділення, він одразу надрукував покупцеві текстове повідомлення:

Камеру надіслав. Сказали, буде у вас завтра. Повернення коштів – 500 грн. На цю картку 5363 5423 0802 7135 скидатимете решту – 8500 грн.

Відповідь надійшла за півхвилини:

Що це за цифри? Залишок?

Ярик зупинився, насупився і взявся роздратовано набирати у відповідь: «Це номер картки Приватбанку, на яку вам треба скинути 8500 грн.», але за мить Слава Фоменко сам зателефонував. Перепросив, що відразу не здогадався, від кого отримав повідомлення, після чого запевнив, що все гаразд: номер картки він занотував і завтра впродовж дня чекатиме на скрін.

Ярик не встиг нічого сказати. У динаміку клацнуло, і дзвінок обірвався.

9

Він мав цілий день, аби скасувати відправлення, проте Лі тієї ночі взагалі не спала, чоловік біля неї не склепив очей і на ранок був як причмелений. Тиша кіркою затверднула довкола нього, і він мусив напружуватися, щоби зрушувати з місця навіть найлегші думки.

Ще з десятої ранку Ярик постійно перезавантажував сторінку на сайті «Нової пошти» з інформацією про відправлення. Посилка прибула на третє відділення в Житомирі о 13:00. Тоді він зробив, як домовлялися: відсканував сторінку, замалював номер накладної й надіслав скан через Viber замовнику. Той повідомлення прочитав, але нічого не відписував.

О пів на другу Ярик зателефонував покупцеві. Слава спершу не відповідав, зрештою прийняв виклик і заклопотано пробелькотів, що так, так, усе пам'ятає, батько щойно приїхав, за півгодини будуть гроші.

Півгодини сплигло – і нічого.

Ярик сходив на ринок, на останні гроші накупив продуктів, повернувся додому й узявся раз за разом оновлювати сторінку на своєму акаунті у «Приват24». Гроші не надходили. За кілька хвилин до четвертої він знову зателефонував Славі Фоменку – виклик пішов, але ніхто не відповідав.

О пів на п'яту Ярик облишив «Приват24» і перемкнувся на сайт «Нової пошти». Відкрив розділ «Відстежити/Оплатити», ввів номер накладної, а потому майже щохвилини натискав «Перезавантажити сторінку». О 17:38, після чого не сотого перезавантаження, статус посилки несподівано змінився із «Відправлення прибуло» на «Відправлення отримано».

У Ярика завмерло серце. Як?

Чоловік щойно потягнувся до смартфона, як той тут-таки оглушливо завібрував. Телефонував Фоменко. Ярик прийняв виклик.

– Ми відправили гроші, – тон був різкий, наїжачений. – Чому ви не надсилаєте номер накладної?

Від такого натиску Ярик розгубився.

– Я... Ні, ні, чекайте.

– Ми з батьком на «Новій пошті», гроші вже давно мали прийти. Кажіть ТТН!

– Почекайте. – Не прибираючи телефон від вуха, чоловік перемкнувся на вкладку з «Приват24» й оновив її. Кілька секунд, поки сторінка перезавантажувалася, він іще тішив себе надією, що це непорозуміння, але потім... Ярику стало важко дихати. – Нічого не прийшло!

Співрозмовник перейшов на «ти» й заговорив підкреслено грубо:

– Чувак, ти взагалі припух?! Ти що, мене кинути хочеш? Сука, я тобі щойно скинув вісім п'ятсот, давай жени накладну!

Ярик затремтів, пекуча хвиля жару піднялася з грудей і затопила обличчя. Він розтулив рота, але поки зважував, що сказати, телефон біля його вуха коротко завібрував, сповістивши про надходження текстового повідомлення.

– Почекайте, – повторив він. – Мені прийшло есемес. Я зараз...

Він відсмикнув телефон і втупився в екран.

+38 050 339 4682

З термінала iBox № 4288 Вам прислали 8500 UAH. Час відправлення – 17:17.
Подробиці на www.ibox.ua.

Вони його геть за ідіота мають? Звичайний МТС-номер, ні балансу по картці, нічого.

Руки затремтіли так, що літери та цифри попливли перед очима.

І про що, чорт забирай, узагалі йдеться? Яка накладна? Посилку вже забрали!

Ярик приклав телефон назад і здушеним голосом промовив:

– Це есемес не від банку.

– Як це не від банку? – надривався голос у слухавці. – Як це, блядь, не від банку?! Козляра довбаний, я тебе зарю нахер, повертай бабки або давай накладну!

Ярик повільно опустив руку. Голос у смартфоні продовжував плюватися погрозами. Чоловік утупився в екран із таким виразом, наче стискав у кулаці змію й намагався збагнути, звідки вона взялася. Лють спіраллю закручувалася в

грудях.

Він засопів биком і уявив, як скручує зап'ястя кривдника пластиковими хомутами, як прив'язує його до крісла, а потім одну за одну просвердлює електродрилем дірки в його колінних чашечках... Зрештою сигнал обірвався, і тиша каменем повисла на Яриковій шиї.

Чоловік сів за ноутбук, зайшов на www.ibox.ua, налитими кров'ю очима проглянув сайт, спробував пошукати термінал за номером 4288, але, певна річ, нічого не виявив. Такого термінала не існувало.

І тоді Ярик розм'як. Обхопив голову руками й застогнав, коли раптом телефон задзижчав знову. Чоловік сіпнувся і скопив погляд. Не Фоменко, ні. Телефонували з невідомого номера. Тремтячими, наче в алкоголіка, руками натиснув «Відповісти».

– Доброго дня, – сухий незнайомий голос, погана дикція, зате виразний російський акцент, – мене звати Іван, я представник служби безпеки Приватбанку. Чи очікуєте ви на транзакцію?

– Що? – Ярик не встиг навіть здивуватися – лють знову застрибнула в голову. Він не хотів, але розумів, що мусить відповідати, мусить зачепитися за них, і прохрипів: – Так, очікую. – Слова доводилося немовби з корінням видирати з горла.

– Треба зафіксувати дані. З вашою карткою були якісь проблеми. Вам треба вказати номер картки.

Погляд заслало гарячим туманом. Ярик прохрипів:

– Як ви забрали посилку?

– Яка посилка...

– Де ви взяли номер накладної? Хтось із вас працює вантажником на відділенні? Чи ви заплатили вантажнику, щоби він підглянув ТТН?

Пауза. Співрозмовник, який, вочевидь, не був ані Іваном, ані представником служби безпеки Приватбанку, виявився ще й нікудишнім актором. Поквапливим і дещо ображеним голосом він продзвякав:

- То ви будете підтверджувати переказ?

- Ні.

І на тому все, дзвінки припинилися. У кухні знову запала тиша.

10

Наступного ранку Ярикові надійшло від «Нової пошти» есемес про те, що на п'ятому відділенні міста Рівного він може отримати п'ятсот гривень. Переборовши огиду, чоловік одягнувся та поплентався по гроші.

О чверть по одинадцятій, коли Ярик, затиснувши в долоні п'ять стогривневих папірців, повернувся додому, Лі вже не дихала. Чоловік мовчки відтягнув важкі штори – світло, що залило кімнату, на секунду оглушило його, – потім розчахнув квартиру навстіж, впустивши до кімнати прохолодне повітря, а тоді сів поруч із дружиною, що згорнулася калачиком на ліжку, і довго сидів, мружачись на заповишене світло та прислухаючись до тихої пульсації крові у вухах.

Намагався не торкатися захололого тіла й уявляв, нібито Лі просто заснула.

11

Минуло два тижні після похорону.

Злата зійшла з брукованої доріжки і, загрибаючи кросівками мокрий пісок, побрела до води. Погода стояла кепська. Ворожий вітер плювався в її обличчя бризками, прибий пінився та сердито шипів. Далеко на сході злива вже батожила скляні хмарочоси, проте в цій частині Нової Ікарії дощу поки що не було. Як і людей.

Упродовж перших шести днів після батькового похорону Злата ні з ким не спілкувалася. Не заходила в соцмережі, вимкнула телефон, із квартири вибралася лиш одного разу, щоби купити поісти. На сьомий день дівчина зателефонувала колезі з університету й попередила, що її не буде ще принаймні протягом тижня. Восьмого дня вона на трохи ввімкнула ноутбук, придбала квиток на найближчий рейс до Барселони й уже через чотири дні, у п'ятницю, літаком «Ryanair» полетіла до столиці Каталонії.

Дівчина підступила аж до лінії прибою, присіла навпочіпки, а тоді вперлася колінами в пісок. Джинси на колінах потемніли від вологи, проте Злата не зважала. Якийсь час, ледь розгойдуючись під натиском вітру, вона розглядала відображення хмар у каламутному дзеркалі води. Зрештою скинула наплічник, видобула з нього куплену напередодні пляшку «Camp Arriba», поставила її між колінами та сфокусувала погляд на темному склі.

Мабуть, хвилин п'ять Злата сиділа й не рухалася, втупившись у пляшку так, наче те вино було водночас і найдорожчою, і найогиднішою річчю з усього, із чим вона будь-коли стикалася. Біль помалу затихав, однак після нього нічого не лишалося. Злата відвела погляд і стрепенулася, тільки коли великі краплі м'яко застукали по піску довкола. Сталева поверхня води вкрилася тисячами дрібних цяток.

Злата скулилася й натягнула на голову капюшон. Потім дістала з кишені двадцятимілілітровий шприц із голкою, заготовлений іще в готелі. Легенько збовтала і придивилася до його вмісту. Всередині була мутнувата рідина із зависсю дрібних білуватих частинок – розчин надзвичайно отруйного триоксиду миш'яку.

Відколупнувши крихітний шматок пластикового покриття, Злата встромила голку між корком і внутрішньою поверхнею шийки й почала обережно її проштовхувати.

Дощ посилювався. Вологі плями на джинсах розрослися аж до стегон, однак дівчина не зважала. Повільно й зосереджено протискувала голку. Зрештою, вирішивши, що ввела її достатньо глибоко, одним рухом упорснула вміст шприца у пляшку.

Порожній шприц Злата викинула до смітника на виході з пляжу. Пляшку з вином забрала із собою до готельного номера, де, обгорнувши одягом, заховала до наплічника. Ввечері наступного дня, реєструючись на рейс до Києва, дівчина здала наплічник у багаж.

Кінець ознакомительного фрагмента.

notes

1

Дирижабль «Гінденбург» – найбільший із будь-коли побудованих жорстких пасажирських дирижаблів (довжина – 245 метрів). Назву отримав на честь президента Німеччини Пауля фон Гінденбурга. 6 травня 1937 року над авіа базою ВМС США в Лейкхерсті, Нью-Джерсі, «Гінденбург» спалахнув у повітрі та за лічені секунди згорів. Унаслідок аварії загинуло 35 із 97 пасажирів, а також одна людина на землі. (Тут і далі прим. авт.)

2

«Аси висоти» – перша пісня альбому «Powerslave» 1984 року, одного з найуспішніших в історії «Iron Maiden».

3

«Supermarine Spitfire» – одномоторний британський винищувач часів Другої світової війни.

4

Пол Брюс Дікінсон (нар. 1958) – британський співак, письменник, фехтувальник, пілот цивільної авіації, автор книг і сценарист, насамперед відомий як фронтмен хеві-метал-гурту «Iron Maiden».

5

Помилка читання диска (англ.).

6

Темозоломід – синтетичний протипухлинний лікарський препарат для лікування злоякісних пухлин головного мозку.

7

Кітова оптика, або кітовий об'єктив (від англ. kit – комплект), – сленгове слово, що позначає річ, уведено до стандартного комплекту.

Купить: https://tn.knigapoisk.com/k-druk_maks/zaradi-maybutn-ogo

надано

Прочитайте цю книгу цілком, купивши повну легальну версію: [Купити](#)